Europeiska unionens
officiella tidning

SV
C-serien

C/2024/6748

26.11.2024

P9_TA(2024)0122

Den kritiska situationen i Kuba

Europaparlamentets resolution av den 29 februari 2024 om den kritiska situationen i Kuba (2024/2584(RSP))

(C/2024/6748)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av sina tidigare resolutioner om Kuba, särskilt resolutionen av den 12 juli 2023 om läget avseende avtalet om politisk dialog och samarbete mellan EU och Kuba mot bakgrund av den höga representantens besök nyligen på ön ([1]),

— med beaktande av avtalet om politisk dialog och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kuba, å andra sidan ([2]), som undertecknades i december 2016 och som tillämpats provisoriskt sedan den 1 november 2017,

— med beaktande av artiklarna 4, 5 och 229 i den kubanska konstitutionen och strafflagen,

— med beaktande av definitionen av ”organisationer i det civila samhället” i *Europeiska unionens officiella tidning*,

— med beaktande av dokumentet ARES (2021) 2474104 från Europeiska utrikestjänstens biträdande verkställande direktör för Nord-, Central- och Sydamerika,

— med beaktande av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter av den 16 december 1966 och andra internationella fördrag och instrument på människorättsområdet,

— med beaktande av FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, som antogs av FN:s generalförsamling den 10 december 1984 och som Kuba är part i,

— med beaktande av rapporter från människorättsorganisationer, såsom Human Rights Watch, Human Rights Foundation och Prisoners Defenders, av kapitel IV.B om Kuba i årsrapporterna för 2020, 2021 och 2022 från den interamerikanska kommissionen för de mänskliga rättigheterna (IACHR), av meddelandet av den 6 november 2019 till FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter från FN:s särskilda rapportör om nutida former av slaveri, inbegripet dess orsaker och konsekvenser, och FN:s särskilda rapportör om människohandel, särskilt avseende handel med kvinnor och barn, om kubanska medicinska brigader, av meddelandet av den 2 november 2023 till FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter från FN:s särskilda rapportör om nutida former av slaveri, inbegripet dess orsaker och konsekvenser, om kubanska medicinska brigader, och av slutsatserna från FN:s råd för mänskliga rättigheters allmänna återkommande utvärdering av Kuba från 2018 om kubanska medicinska brigader,

— med beaktande av meddelandet av den 16 november 2023 till Kuba från FN:s särskilda rapportör om religions- och trosfrihet, FN:s arbetsgrupp mot godtyckliga frihetsberövanden, FN:s särskilda rapportör om främjande och skydd av rätten till åsikts- och yttrandefrihet, FN:s särskilda rapportör om rätten till frihet att delta i fredliga sammankomster och föreningsfrihet och FN:s särskilda rapportör om minoritetsfrågor,

— med beaktande av artikel 132.2 och 132.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

([1]) Antagna texter, P9_TA(2023)0280.
([2]) EUT L 337 I, 13.12.2016, s. 3.

A. Parlamentet gav sitt godkännande till avtalet om politisk dialog och samarbete den 5 juli 2017, med tydliga villkor kopplade till förbättring av mänskliga rättigheter och demokrati i Kuba, vilket inbegriper en upphävandeklausul i händelse av överträdelse av människorättsbestämmelserna. I den åtföljande resolutionen uppmanades de kubanska myndigheterna att låta delegationer från Europaparlamentet resa in i landet och få träffa sina samtalspartner.

B. I flera artiklar i avtalet om politisk dialog och samarbete mellan EU och Kuba, nämligen artiklarna 1, 2 och 3, fastställs tydliga principer för jämlikhet, ömsesidighet, ömsesidig respekt, stärkande av kontakter, dialog och samarbete mellan de båda samhällena. Parlamentet har också uppmanat Europeiska utrikestjänsten att göra allt som står i dess makt för att noga övervaka situationen för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna i Kuba vid tillämpningen av avtalet. Respekt för mänskliga, medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är avgörande för EU.

C. Antalet politiska fångar och samvetsfångar i Kuba har ökat dramatiskt och uppgick den 31 januari 2024 till 1 066, däribland 33 personer som var minderåriga när de frihetsberövades. Antalet är nu åtta gånger större än 2018 och har under de senaste tolv månaderna ökat med 170 personer, alltså i genomsnitt över 14 politiskt motiverade frihetsberövanden per månad. Människorättsorganisationer har också dokumenterat över 11 000 fall av fällande ”förbrottsliga” domar, med straff på i genomsnitt två år och tio månader utan att något brott begåtts eller försök till brott. Denna siffra rapporterades av talmannen för FN:s kommitté mot tortyr i april 2022, under dess 73:e session, i de avslutande muntliga iakttagelserna om kommitténs återkommande rapport om Kuba. Under de senaste årtiondena har artikel 72 i den kubanska civillagen tillåtit i genomsnitt 3 850 nya ”förbrottsliga” frihetsberövanden varje år. Artiklarna 434.1 och 189.3 i Kubas nya strafflag bygger på de ”förbrottsliga” åtgärder som ingår i civillagen.

D. FN har tidigare framfört sin oro till Kuba över hur religiösa ledare fängslas och på annat sätt frihetsberövas i landet. Den 16 november 2023 tillställde fem mandatinnehavare och rapportörer inom FN:s särskilda förfaranden Kuba ett meddelande där de beskrev och fördömde Kubas systematiska mönster av förföljelse, fängslande och tortyr av evangelistiska pastorer och katolska präster, muslimska imamer och religiösa Yoruba/Santería-ledare.

E. Det rättspolitiska forskningsinstitutet Institute for Crime and Justice Policy Research uppdaterade i januari 2024 fängelsedatabasen World Prison Brief och rapporterade en ökning av antalet fångar på ön, vilket ger Kuba det näst högsta antalet fångar i världen. Den kubanska regeringen fortsätter att använda godtyckliga frihetsberövanden för att trakassera och skrämma bland annat kritiker, oberoende aktivister och politiska motståndare.

F. Människorättsorganisationer fortsätter att dokumentera det pågående undertryckandet av rätten till yttrandefrihet, frihet att delta i fredliga sammankomster och föreningsfrihet i landet och de kubanska myndigheternas sätt att kväva avvikande åsikter och rikta angrepp mot människorättsförsvarare. 2023 dokumenterades mer än 200 fall av internetrestriktioner, bland annat hackning av journalisters konton för att tysta dem och begränsa yttrandefriheten.

G. Människorättssituationen i Kuba är djupt oroande, särskilt när det gäller utsatta befolkningsgrupper, såsom kvinnor, etniska minoriteter och hbtqi-personer. Icke-statliga organisationer och oberoende observationsorgan rapporterar en ökning av antalet kvinnomord i Kuba, där antalet kvinnomord ökade till 89 under 2023 och åtta nya fall har rapporterats hittills under 2024. Trots detta har regimen inte infört något system för registrering av kvinnomord i Kuba med hjälp av aktuella offentliga uppgifter, och någon omfattande lag mot könsrelaterat våld, som garanterar deltagande av företrädare för det civila samhället, har ännu inte antagits.

H. Parlamentet har upprepade gånger påmint Europeiska utrikestjänsten om att deltagande av företrädare för det oberoende civila samhället i de politiska dialogerna och samarbetsprojekten inom ramen för avtalet är en väsentlig del av avtalet om politisk dialog och samarbete, vilket även framhålls i artikel 36 i detsamma, och att man omedelbart bör rätta till det faktum att företrädare för det oberoende civila samhället utesluts från samarbetsmedel och/eller deltagande i avtalet, samtidigt som deltagandet och tillgången till samarbetsmedel endast tillåts företag i vilka staten deltar eller kontrollerar, vilket har varit fallet sedan avtalet undertecknades.

I. Den 2 januari 2024 offentliggjorde FN den anklagelseskrift som skickats till den kubanska regimen med anklagelser om tvångsarbete, en av de former av modernt slaveri som fördöms av de särskilda rapportörerna för människohandel och slaveri. Flera internationella organisationer har fördömt att kubanska civila arbetstagare som tjänstgör utomlands, däribland läkare, lärare, sjömän, ingenjörer, konstnärer eller idrottare, utsätts för människohandel genom tvingande lagar och förordningar som påverkar mycket explicita grundläggande friheter, bland annat artikel 176 i strafflagen, Kubas utrikeshandelsministeriums (Mincex) resolution 368 från 2020, migrationslagen och dekret 306 från 2012.

J. Den regim som gradvis påtvingats Kuba utesluter alla utsikter till demokratiska förändringar, eftersom det i artikel 5 i den kubanska konstitutionen anges att Kubas unika marxist-leninistiska kommunistparti som utgår från José Martís och Fidel Castros idéer är den högsta politiska kraften och styrande makten i samhället och staten, och artiklarna 4 och 229 slår fast att det nuvarande politiska systemet är oåterkalleligt.

K. Trots att det i flera år insisterats på behovet av att besöka ön nekar de kubanska myndigheterna systematiskt officiella kommittéer, delegationer och politiska grupper från Europaparlamentet, internationella människorättsorganisationer och andra oberoende observatörer av situationen för de mänskliga rättigheterna, däribland FN:s särskilda rapportörer, inresetillstånd till Kuba eller besök i fängelser.

L. Den 23 november 2023 godkände Europaparlamentets talmanskonferens att en ad hoc-delegation skulle skickas till Kuba efter en inbjudan av den 20 september 2023 från Kubas ambassadör för Belgien och Europeiska unionen. Den 19 december 2023 underrättade vice talmannen för det kubanska parlamentet EU:s ambassadör i Kuba om dess vägran att ta emot parlamentets delegation med motiveringen att det ”inte önskar ta emot besök av Europaparlamentsledamöter som arbetar mot Kubas intressen och helt anpassar sig efter Förenta staterna”. Republiken Kubas ambassadör hävdade i en skrivelse av den 25 januari 2024 till Europaparlamentets talman att ordföranden för Europaparlamentets ad hoc-delegation till Kuba och två andra ledamöter ”upprätthåller förbindelser och stöder medborgare och organisationer som är upptagna på den nationella förteckningen över personer och enheter [...] på grundval av terroristhandlingar”. I november 2023 togs en delegation från det kubanska parlamentet emot i Europaparlamentet.

M. Vid tre tillfällen har Europaparlamentets Sacharovpris för tankefrihet tilldelats kubanska aktivister: Oswaldo Payá 2002, Kvinnor i vitt 2005 och Guillermo Fariñas 2010. Sacharovpristagare och deras anhöriga trakasseras och hotas fortfarande regelbundet och hindras från att lämna landet och delta i internationella evenemang. I juni 2023 konstaterade den interamerikanska kommissionen för de mänskliga rättigheterna (IACHR) att statliga agenter var direkt inblandade i demokratiaktivisterna Oswaldo Payás och Harold Ceperos död i en bilolycka 2012. En fullständigt transparent utredning bör utföras för att ställa de ansvariga för Oswaldo Payás och Harold Ceperos död inför rätta.

N. Det centrala målet med avtalet om politisk dialog och samarbete, att förbättra de grundläggande friheterna i Kuba, har inte uppnåtts.

1. Europaparlamentet beklagar att trots den tid som har förflutit sedan avtalet om politisk dialog och samarbete trädde i kraft har situationen med brist på demokrati och friheter i Kuba inte förbättrats, utan i stället har situationen för de mänskliga rättigheterna på ön tvärtom försämrats och förvärrats ytterligare, vilket tydligt och systematiskt strider mot de grundläggande bestämmelserna i avtalet om politisk dialog och samarbete.

2. Europaparlamentet understryker alla parters skyldighet att uppfylla de bindande bestämmelserna i avtalet om politisk dialog och samarbete och att upprätthålla principen om de mänskliga rättigheternas universella karaktär.

3. Europaparlamentet fördömer i starkast möjliga ordalag den kubanska regimens systematiska kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna, bland annat mot demonstranter, politiska dissidenter, religiösa ledare, människorättsaktivister och oberoende konstnärer. Parlamentet uppmanar med kraft de kubanska myndigheterna att omedelbart upphöra med sin repressiva politik. Parlamentet fördömer bristen på religionsfrihet i Kuba.

4. Europaparlamentet är oroat över den alarmerande ökningen av antalet politiska fångar, som har mer än åttafaldigats sedan 2018, vilket gör Kuba till det största fängelset för politiska aktivister och dissidenter i Latinamerika. Parlamentet kräver omedelbar och ovillkorlig frigivning av personer som frihetsberövats enbart på grund av att de utövat sina mänskliga rättigheter, inklusive yttrandefrihet och frihet att delta i fredliga sammankomster. Parlamentet kräver vidare att orättvisa brottsanklagelser ska dras tillbaka och vill att de som befinner sig i exil lättare ska kunna återvända.

5. Europaparlamentet finner det oacceptabelt att utrikestjänsten och EU:s delegation i Havanna gick med på att utesluta den kubanska demokratiska oppositionen och såväl europeiska som kubanska oberoende och legitima organisationer i det civila samhället från de politiska dialogerna på grund av att de kubanska myndigheterna inte gett sitt godkännande. Parlamentet påminner om sin resolution från juli 2023 där man djupt beklagade att vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik inte utnyttjade möjligheten att stödja ett demokratiskt kubanskt civilsamhälle och de politiska fångarna och att sända ett tydligt budskap om EU:s oro angående kränkningarna av de mänskliga rättigheterna i Kuba.

6. Europaparlamentet upprepar sitt fasta och ovillkorliga stöd för det kubanska folket, för alla människorättsförsvarare i Kuba och för deras lovvärda engagemang för friheter och alla rättigheter som har förnekats av den kubanska regimen i årtionden.

7. Europaparlamentet uttrycker djup oro över förekomsten av tvångsarbete i Kuba och fördömer det kubanska statsstyrda tvångsarbetet, särskilt inom medicinska brigader men även för lärare, sjömän, ingenjörer, konstnärer, idrottare och andra, vars löner oftast beslagtas av den kubanska regeringen. Parlamentet fördömer det faktum att de flesta av ”frivilligarbetarna” i internationella uppdrag uppgav att de utplacerats mot sin vilja eller var tvungna att delta under tvingande strukturella förhållanden.

8. Europaparlamentet noterar att ledamöter av det kubanska parlamentet, däribland det kubanska nationella parlamentets sekreterare Homero Acosta, fick en respektfull behandling och mottogs varmt i Europaparlamentet i november 2023. Den fortsatta utestängningen av Europaparlamentet, den enda EU-institution som nekas tillträde till kubanskt territorium, är oacceptabel och i strid med avtalet om politisk dialog och samarbete. Parlamentet förkastar Kubas beslut att förvägra en ad hoc-delegation från parlamentet möjligheten till ett besök och uppmanar med kraft de kubanska myndigheterna att följa principerna i avtalet om politisk dialog och samarbete och att bevilja parlamentet tillträde till landet. Parlamentet begär att det i enlighet med principerna om jämlikhet, ömsesidighet och ömsesidig respekt i avtalet om politisk dialog och samarbete vidtas liknande åtgärder för att neka tillträde till parlamentets lokaler för varje företrädare för Kubas nationalförsamling eller för den kubanska regimen.

9. Europaparlamentet begär att de kubanska myndigheterna ger en delegation från Europaparlamentet, EU och medlemsstaterna samt oberoende människorättsorganisationer möjlighet att övervaka rättegångarna och besöka de hundratal aktivister och vanliga kubanska medborgare som sitter fängslade för att de utövat sin rätt till yttrandefrihet och mötesfrihet. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att i alla kontakter med de kubanska myndigheterna ta upp det faktum att parlamentet återigen har nekats tillträde och att med kraft uppmana dem att omedelbart riva upp detta beslut.

10. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till rådet att tillämpa det globala EU-systemet för sanktioner avseende mänskliga rättigheter (EU:s Magnitskijlag) och att anta sanktioner mot dem som är ansvariga för de ihållande kränkningarna av de mänskliga rättigheterna i Kuba, till att börja med genom sanktioner mot Miguel Díaz-Canel, som är den som står högst i befälsordningen för de kubanska säkerhetsstyrkorna, tillsammans med andra högt uppsatta företrädare för den kubanska regeringen och alla ansvariga för fängslandet av politiska fångar.

11. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till EU att aktivera artikel 85.3 b i avtalet om politisk dialog och samarbete för att begära ett omedelbart sammanträde i den gemensamma kommittén på grund av den kubanska regeringens överträdelser av avtalet, vilket utgör ett särskilt brådskande fall. Parlamentet understryker att dessa överträdelser omfattar ihållande och betydande kränkningar av demokratiska principer och ett åsidosättande av de grundläggande mänskliga rättigheter och grundläggande friheter som anges i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och betonas i artikel 1.5 i avtalet om politisk dialog och samarbete, och betonar att den kubanska regimens underlåtenhet att ta itu med sådana överträdelser trots upprepade uppmaningar från parlamentet om att göra detta bör leda till att avtalet upphävs.

12. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till Kubas regering och nationalförsamling, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, kommissionen, EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, medlemsstaternas regeringar och parlament, FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter samt regeringarna i medlemsstaterna i gemenskapen för Latinamerikas och Karibiens stater.